

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยางพาราเป็นพืชที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน เริ่มจากการเดินทางไปพบทวีปอเมริกาของโคลัมบัส ในราวปี พ.ศ. 2036 หรือเป็นเวลาประมาณ 509 ปีมาแล้ว ต่อมาได้มีการสำรวจหลายคณะเดินทางไปภายหลัง พบเห็นชาวอินเดียแดงซึ่งเป็นคนพื้นเมืองในอเมริกาได้นำลูกบอลเล็กๆ มาเล่นเกมและเห็นเป็นของแปลกที่มีวัตถุกระดอนเด่นขึ้นลงได้ ชาวอินเดียแดงเรียกต้นยางว่า "คาอูชูก" (Caoutchouc) แปลว่า "ต้นไม้ที่ร้องไห้" เพราะเมื่อต้นยางถูกขมามีคมจะมีน้ำยางหยดไหลคล้ายหยดน้ำตา ชาวอินเดียแดงนำยางมาทำของใช้ต่าง ๆ เช่น ขวดยหรือภาชนะที่ทำจากยาง และรองเท้าที่ทำง่าย ๆ โดยใช้เท้าจุ่มลงในน้ำยางแล้วยกมาป้อนให้แห้ง ทำหลายๆ ครั้งจะได้รองเท้าที่แนบสนิทเหมือนสวมถุงเท้า คณะนักสำรวจจากยุโรปเดินทางกลับได้มีผู้นำยางจากเมืองพารา (Para) ซึ่งเป็นเมืองท่าแถบลุ่มน้ำอะเมซอนอเมริกาใต้ และเมื่อถึงยุโรปแล้วได้พบโดยบังเอิญว่า ถ้านำยางมาถูรอยดินสอจะลบรอยดินสอได้ (Rubber) ชื่อ "ยางพารา" หรือ Para Rubber จึงเป็นชื่อที่ติดปากคนทั่วโลกตั้งแต่นั้นมา

ยางพาราเข้าสู่ไทยประมาณปี พ.ศ.2442 พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองตรัง ได้นำยางพาราจากมาเลเซียเข้ามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรังเป็นแห่งแรก และต้นยางต้นดังกล่าวปัจจุบันก็ยังอยู่ นับจากเริ่มปลูกครั้งแรกถึง พ.ศ.2542 ยางพาราไทย อายุครบ 100 ปีเต็ม

เนื่องจากยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนที่มีความชื้นในอากาศค่อนข้างสูงและมีฝนตกจึงมีพื้นที่การปลูกในภาคใต้มากที่สุด โดยคิดเป็น 90 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมด ส่วนพื้นที่ที่เหลืออยู่ในภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยผลิตยางพาราธรรมชาติได้มากที่สุดในโลก เนื้อที่ปลูกประมาณ 58 ล้านไร่ มีปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติประมาณ 2.5 ล้านตัน ส่งออกไปในรูปน้ำยางข้น (Concentrate Latex) ยางแผ่นรมควัน (Ribbed Smoke Sheet: RSS) ยางอบแห้ง (Air Dried Sheet: ADS) และยางแท่ง (Standard Thai Rubber: STR) และที่ตลาดต้องการมากที่สุดคือยางแผ่นรมควันชั้น 3 (RSS 3) และยางแท่งเบอร์ 20 (STR 20) เพราะยางทั้งสองชนิดนี้นำไปใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมทำยางรถยนต์ การค้นคว้าพัฒนาทางอุตสาหกรรมในยุโรปขยายตัวอย่างรวดเร็ว เริ่มจากนำน้ำยางสดไปเคลือบผ้าทำผ้ายางกันฝนได้ นำไปผลิตทำที่รองรับความยืดหยุ่นของเครื่องยนต์ ใช้ทางการแพทย์ ทำอุปกรณ์กีฬาและ

ของเล่นต่าง ๆ แต่ที่สำคัญแล้วใช้เป็นปริมาณมากที่สุด คือ ใช้ในอุตสาหกรรมทำยางรถยนต์ และใช้เทคโนโลยีสูงสุด ได้แก่ การทำล้อเครื่องบิน นอกจากนี้ยังใช้ทำเฟอร์นิเจอร์จำพวกโซฟา ที่นอน ฟองน้ำ

ในปัจจุบันยางพาราได้ขยายพื้นที่การปลูกไปทั่วทุกภาคของประเทศไทย จากเดิมซึ่งเคยปลูกได้เฉพาะภาคใต้เท่านั้น จากการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชนปัจจุบันนอกจากการผลิตและจำหน่ายเป็นยางแผ่นดิบแล้ว ยังมีการจำหน่ายเป็นน้ำยางสด น้ำยางข้น ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางเครพและยางสกิม

การจำหน่ายเป็นยางแผ่นดิบมีต้นทุนในการผลิตต่อ ซึ่งจะแตกต่างจากการจำหน่ายเป็นน้ำยางสด เนื่องจากเมื่อกรีดยางเสร็จแล้วสามารถนำน้ำยางสดที่ได้ไปผ่านกรรมวิธีเพียงเล็กน้อยก็สามารถไปจำหน่ายได้เลย แต่การผลิตเป็นยางพาราแผ่นดิบต้องผ่านกระบวนการผลิตต่อ โดยต้องอาศัยเครื่องจักรและอุปกรณ์ แรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ ตลอดจนเวลาในการทำให้อย่างแห้ง

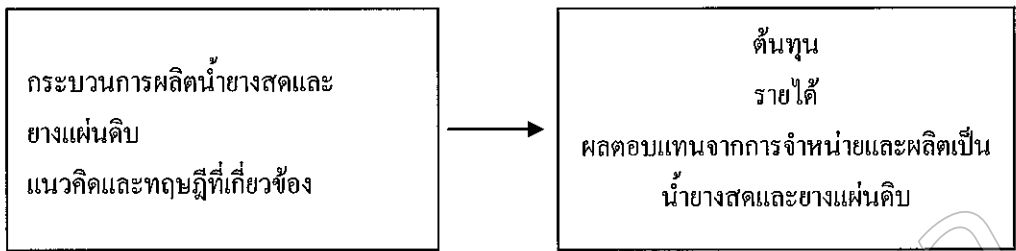
จากที่กล่าวมาข้างต้นแม้ว่าราคาของยางพาราแผ่นดิบจะมีราคาสูงกว่าน้ำยางสด แต่เนื่องจากการผลิตยางแผ่นดิบมีกระบวนการผลิตมากกว่า ต้นทุนของการผลิตยางแผ่นดิบจึงสูงกว่าการผลิตเป็นน้ำยางสด ดังนั้นแม้ว่าราคายางแผ่นดิบจะสูงกว่าราคาน้ำยางสดก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ต้องผลิตต่อจนสามารถนำไปจำหน่าย เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วอาจจะมีส่วนได้ใกล้เคียงกับที่ขายเป็นน้ำยางสดซึ่งมีขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกร และผู้สนใจนำไปเปรียบเทียบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อคำนวณต้นทุน และผลตอบแทนระหว่างการผลิตและจำหน่ายเป็นยางแผ่นดิบและจำหน่ายเป็นน้ำยางสด ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน รายได้และผลตอบแทน รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1. ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตและจำหน่ายเป็นยางแผ่นดิบ กับน้ำยางสด เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจสำหรับผู้ลงทุนทำสวนยางพาราและเป็นแนวทางในลดต้นทุนของเกษตรกรต่อไป
- 2. ทราบถึงวิธีการ กิจกรรมการผลิตยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสดและการรวบรวมต้นทุนของเกษตรกร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากยางพาราเปรียบเทียบระหว่างการผลิตและจำหน่ายเป็นยางพาราแผ่นดิบกับการจำหน่ายเป็นน้ำยางสด ทำการศึกษาเฉพาะเกษตรกรผู้มีพื้นที่ปลูกยางพาราระหว่าง 10 – 20 ไร่ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากในภาคเกษตรกรรม ยางพาราถือเป็นพืชเกษตรที่มีการปลูกเป็นสัดส่วนมากที่สุด (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช)

- 1. ระยะเวลาที่รวบรวมข้อมูล เดือน พฤษภาคม – กันยายน พ.ศ.2548
- 2. การศึกษามุ่งที่จะสำรวจจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ นำมาคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตและจำหน่ายเป็นยางแผ่นดิบ และน้ำยางสด ตลอดจนสรุปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข

ข้อจำกัดของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของประชากรที่ผู้วิจัยเลือกขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดที่ทำการศึกษา จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการผลิตและจำหน่ายน้ำยางสดและยางแผ่นดิบมีกรรมวิธีในการผลิตที่เหมือนกัน คือสภาพภูมิประเทศ

ลักษณะการปลูก การแปรรูปผลผลิต รวมถึงการจำหน่าย ดังนั้นในการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราทั้งหมดหรือบางส่วนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาก็จะไม่มี ความแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เนื่องจากการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกยางพารา ระหว่างการผลิตและจำหน่ายเป็นน้ำยางสดและยางพาราแผ่นดิบ กรณีศึกษา: เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อความหรือคำจำกัดความที่จัดเป็นศัพท์เฉพาะทางที่สำคัญ ๆ ที่ต้องสร้างความเข้าใจไว้เป็นเบื้องต้นมีดังนี้

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช

ยางพาราแผ่นดิบ หมายถึง แผ่นยางมีความสะอาดหรืออาจมีสิ่งสกปรกหรือฟองอากาศ อยู่ในแผ่นยางได้บ้างเล็กน้อย มีความชื้นในแผ่นยางไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์ มีความยืดหยุ่นดี และมีลายดอกเด่นชัด แผ่นยางค่อนข้างหนา ความหนาของแผ่นยางไม่เกิน 4 มิลลิเมตร เนื้อยางแห้ง มีสีคล้ำค่อนข้างทึบ ไม่โปร่งใสเท่าที่ควร น้ำหนักเฉลี่ยต่อแผ่นไม่เกิน 1,500 กรัม แผ่นยางเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 38 – 46 ซม. ยาว 80 – 90 ซม.

ต้นทุนในการผลิตยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสด หมายถึง ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง แรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายในการผลิตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะนำต้นทุนดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อหาอัตราผลตอบแทนการผลิต

อัตราผลตอบแทนของยางพาราแผ่นดิบและน้ำยางสด หมายถึง อัตราร้อยละของผลตอบแทนสุทธิจากการจำหน่ายน้ำยางสดและยางแผ่นดิบหลังหักต้นทุนการผลิตทั้งหมด

ตะก หมายถึง ภาชนะสำหรับใส่น้ำยางสดที่ได้จากการกรีดเพื่อใช้ผสมส่วนผสมในการผลิตยางพาราแผ่นดิบ ตะกควรลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดบรรจุได้ไม่ต่ำกว่า 5 ลิตร

เครื่องรีดชนิดเรียบ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้รีดยางแผ่นที่ขนาดแล้ว เพื่อรีดให้มีขนาดบางสม่ำเสมอทั่วทั้งแผ่น (ควรรีดให้บางประมาณ 3 -4 มิลลิเมตร)

เครื่องรีดชนิดดอก หมายถึง เครื่องมือที่ใช้รีดแผ่นยางที่ผ่านการรีดเรียบแล้ว ให้เกิดดอกเพื่อช่วยให้แผ่นยางแห้งเร็วยิ่งขึ้น

ใบพาย หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกวนน้ำยางที่ผสมกับกรดฟอร์มิค

น้ำกรด หรือ กรดฟอร์มิค หมายถึง น้ำยาเคมีเพื่อทำให้ยางแข็งตัว มีคุณสมบัติดังนี้ คือ ยางแผ่นแข็งตัวสม่ำเสมอ สามารถระเหยได้ไม่ตกค้างในแผ่นยาง ไม่ทำให้แผ่นยางเหนียวเหนอะ

คุณสมบัติและความยืดหยุ่นของแผ่นยางคงเดิม ไม่ทำให้โครงและแผ่นยางมีกลิ่นเหม็น (น้ำกรด
ฟอร์มิค 1 ขวด ทำยางแผ่นได้ประมาณ 90 – 100 แผ่น)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University